

Vlaams
Parlement

vergadering **C44**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 27 oktober 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de oproep van de industrie om statiegeld in te voeren – 10 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de steun van drankenproducenten voor statiegeld – 20 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyssens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de oproep van drankenproducenten om over te gaan tot een systeem van statiegeld – 72 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Taskforce Droogte – 53 (2020-2021)	12
VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyssens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de installatie van de nieuwe Omgevingsraad – 70 (2020-2021)	16

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de oproep van de industrie om statiegeld in te voeren – 10 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de steun van drankenproducenten voor statiegeld – 20 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyskens aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de oproep van drankenproducenten om over te gaan tot een systeem van statiegeld – 72 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, een tijdje geleden stond op de voorpagina van Het Belang Van Limburg te lezen dat de Europese producenten van dranken nu zelf voor de invoering van statiegeld pleiten, ook op plastic flessen. Dat maakten de Europese federaties van producenten van water en dranken bekend via een open brief, die ook verscheen op hun website.

Zowel de Europese federatie van waterproducenten, het European Federation of Bottled Waters (EFBW), die meer dan vijfhonderd producenten vertegenwoordigt, als de Europese federatie van producenten van softdrinks, de Union of European Soft Drinks Associations (UNESDA), waar Coca-Cola, Pepsico en anderen lid van zijn, stellen nu dat een slim systeem van statiegeld de sleutel vormt voor verschillende EU-lidstaten om hun doelstellingen inzake recyclage van drankflessen te halen. Die stelling wordt in de open brief onderschreven door Hans van Bochove, senior vice-president van Coca-Cola European Partners.

Volgens de milieuorganisatie Recycling Netwerk Benelux is dat niet meer of minder dan een historische doorbraak. "Vijf jaar geleden waren alle drankenproducenten nog traditioneel tegen statiegeld op plastic flessen. Daardoor waren sommige Europese regeringen terughoudend in het invoeren van de milieumaatregel. Nu de betrokken bedrijven zelf voor statiegeld pleiten, is er geen enkele reden meer om nog te wachten. Statiegeld vermindert het aantal plastic flessen in de natuur met 70 tot 90 procent", zegt de milieuorganisatie.

Het stuk geeft ook aan dat de directeur communicatie van de Limburgse afval-intercommunale Limburg.net, Kris Somers, enthousiast is. Ik citeer: "We zijn ervan overtuigd dat het invoeren van statiegeld op alle plastic flessen een doorbraak kan betekenen om de problematiek van het zwerfvuil aan te pakken."

Dat is eveneens de conclusie van tal van wetenschappelijke studies, waaronder een die in januari van dit jaar werd gepubliceerd door de Oostenrijkse overheid, waarin statiegeld als dé oplossing uit de bus kwam. Zowel op het vlak van het terugdringen van zwerfvuil, op het vlak van de kwaliteit van het ingezamelde plastic als op financieel vlak, scoorde dat scenario het best.

Vlaanderen heeft zich geëngageerd om pas in 2023 statiegeld te overwegen. Voorlopig blijven we ervan uitgaan dat de industrie zichzelf zal reguleren en zwerfvuil voldoende zal terugdringen. Maar als we naar de zwerfvuilcijfers kijken, blijkt dat allerm minst het geval. We hebben geen maatregelen voorzien om hen tussentijds bij de les te houden.

Minister, we weten het allemaal en we zien het dagelijks op tv: we verdrinken stilaan in plastic. We hebben geen tijd te verliezen. Waar wachten we eigenlijk op, als zelfs de drankenproducenten vragen om statiegeld in te voeren? Meer dan 80 procent van de Belgen wil statiegeld. Bent u bereid om, op basis van de economische en ecologische realiteit, net zoals Duitsland, Frankrijk, en nu ook Luxemburg, Nederland en zoveel andere Europese landen, ook in Vlaanderen statiegeld in te voeren?

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Zoals jullie weten, is onze fractie al veel langer pleitbezorger van het invoeren van statiegeld in Vlaanderen. We zijn die strijd al vele jaren aan het voeren, ook met de vorige minister. En nu opnieuw, want we weten allemaal dat statiegeld een bijzonder krachtig instrument is in de strijd tegen zwerfvuil. Volgens Recycling Netwerk Benelux zou een statiegeldsysteem het aantal plastic flessen in de natuur met 70 tot 90 procent verminderen. Dat is niet alleen een goede zaak voor de natuur, zowel op land als in de zee, maar vooral ook een heel grote vooruitgang in de strijd tegen afval. Er is nog geen enkele andere manier gevonden die zo doeltreffend werkt.

Ik ben zelf kustburgemeester. Het zou ons ook de enorme opruimkosten van zwerfvuil besparen. Volgens cijfers van 2015 tot 2017 kost dat telkens 100 tot 150 miljoen euro. Nog een reden waarom we een statiegeldsysteem nodig hebben, is de transitie naar een circulaire economie. Een performant collectiesysteem is noodzakelijk wanneer we drankverpakkingen opnieuw als grondstof voor nieuwe producten willen gebruiken.

We waren dan ook enorm blij toen de vertegenwoordiger van meer dan 500 flessenproducenten en de Europese federatie van softdrinkproducenten hun steun uitspraken voor het invoeren van statiegeld. Volgens hen is een statiegeldsysteem noodzakelijk, als we de Europese doelstellingen willen bereiken. Voor de producenten is het essentieel dat alle flessen voor recyclage worden ingezameld, zodat ze als grondstof voor nieuwe flessen kunnen worden gebruikt. Daarom moet het collectiesysteem voor plastic flessen een stuk performanter worden. In Vlaanderen wordt het huisvuil heel goed gesorteerd, maar het is nog altijd moeilijk om het afval te verzamelen. In dat geval is en blijft statiegeld cruciaal.

Minister, wat vindt u van de oproep van de flessen- en drankenproducenten om statiegeld in te voeren? Vindt u ook dat we nu echt wel het punt hebben bereikt om dat toch te doen en niet tot 2023 te wachten? We noemen dat in het vakjargon een momentum, nu de drankproducenten oproepen om een statiegeldsysteem in te voeren en vele buurlanden al sneller schakelen.

Als de zwerfvuilcijfers die eraan komen, tegenvallen, vind ik dat de Vlaamse Regering niet tot 2023 moet wachten om het statiegeld in te voeren. Als die cijfers nu tegenvallen, zullen ze in 2023 niet beter zijn. Laten we elkaar niets wijsmaken. Wanneer verwacht u de zwerfvuilcijfers voor 2019? Als ze slecht zijn, zult u dan vlugger schakelen?

In het regeerakkoord van de Federale Regering staat dat er werk mag en moet worden gemaakt van een statiegeldsysteem. Hebt u al afspraken gemaakt met uw federale collega's en zult u die nota in het regeerakkoord als opportuniteit gebruiken om vlugger te schakelen in Vlaanderen?

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): De vorige Vlaamse Regering keurde een verpakkingsplan 2.0 goed waarin verschillende doelstellingen en engagementen vervat zitten met betrekking tot zwerfvuil, de recyclage van verpakkingsafval en het duurzamer

ontwerpen van verpakkingsafval die recyclage beter mogelijk maken. Het huidige regeerakkoord stelt dat de Vlaamse Regering de afspraken uit dat verpakkingsplan zal uitvoeren en deze eind 2023 zal evalueren. Indien de doelstellingen nog steeds niet significant gehaald worden, dan zal men de sector vragen om een statiegeld-systeem in te voeren.

Op 25 september 2020 maakten de Europese federaties van drankproducenten in een brief bekend dat ze nu wel voor de invoering van statiegeld zijn, ook op petflessen. De houding die de drankproducenten nu aannemen, is heel anders dan vijf jaar geleden, toen de meesten nog resoluut tegen statiegeld waren. Daardoor reageerden sommige Europese regeringen terughoudend in het invoeren van die milieumaatregel. Nu zien de drankproducenten in statiegeld echter een slim systeem dat de sleutel vormt voor verschillende EU-lidstaten om hun doelstellingen inzake recyclage van drankflessen te halen.

Het invoeren van statiegeld zorgt voor een stevige vermindering van het aantal petflessen in de natuur, wat een enorme vooruitgang zou kunnen zijn. Tegen 2025 wil Coca-Cola alle drankverpakkingen uit 100 procent gerecycleerd materiaal vervaardigen. Dat is volgens mij een enorme inspanning. Om dat mogelijk te maken, moet het collectiesysteem voor petflessen een stuk performanter worden.

Wat vindt u van de oproep van de drankproducenten om over te gaan tot het invoeren van een statiegeldsysteem?

Hoe ver staat Fost Plus met de voorbereiding van een eventueel statiegeldsysteem? Zijn er al stappen ondernomen richting 2023 of gaan de verpakkingsdoelstellingen de goede richting uit?

Ziet u mogelijkheden om de afspraken uit het verpakkingsplan te vervroegen, nu de drankproducenten zelf vragende partij zijn om een statiegeldsysteem in te voeren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, ik heb het bericht van de Europese dranken-federaties uiteraard ook gezien. In een standpunt van een Europese federatie staat letterlijk te lezen dat ze een goed werkend statiegeldsysteem voor de Europese lidstaten ondersteunt. Dat helpt om de doelstellingen rond recyclage en recycled content in de SUP-richtlijn (single-use plastic) te halen.

Zoals jullie weten, gaan de doelstellingen in ons verpakkingsplan echter al een stuk verder. Ik kom daar straks nog op terug. Ik heb ook gezien dat er nadien verschillende reacties zijn gekomen uit België, onder meer van de Federatie van de Belgische Voedingsindustrie (Fevia) en de Belgische federatie van handel en diensten Comeos, die stellen dat het standpunt van de Belgische producenten niet werd gewijzigd. Indien de Belgische drankproducenten zelf zouden willen overgaan tot een statiegeldsysteem zal ik hen in ieder geval niet tegenhouden.

Zoals u weet, werd de leidraad voor ons verpakkingsbeleid vastgelegd in het verpakkingsplan 2.0. Daarin zijn de doelstellingen vervat. Ze hebben daarvoor de tijd tot eind 2023. We hebben dat hier al vaak besproken. Ik heb mij ook geëngageerd om de evaluatie wat naar voren te trekken in de timing. U weet ongetwijfeld ook dat Fost Plus het bestaande inzamelsysteem van de blauwe zak aan het uitbreiden is. Hiervoor worden nieuwe sorteerlijnen en recyclagecentra gebouwd.

Afspraken die daarover zijn gemaakt, zijn ook herbevestigd in het regeerakkoord. We moeten dat dan ook uitvoeren. De doelstellingen zijn duidelijk, het is aan de

producenten om ze ook te halen. De consequenties wanneer ze de doelstellingen niet halen, zijn ook heel duidelijk afgesproken in het regeerakkoord.

Voor de volledigheid geef ik ook nog mee dat statiegeld geen oplossing is voor het gehele zwerfvuilprobleem. Sterk aanwezige stromen, zoals peuken, kauwgom en recent de mondkmaskers, zullen we hiermee niet aanpakken. Daarom heb ik er alvast voor gekozen om de scope van de SUP-richtlijn in Vlaanderen breder te interpreteren en alle producenten die een significant deel van het zwerfvuil veroorzaken volledig financieel verantwoordelijk te stellen voor het inzamelen, opruimen en sensibiliseren. Ze staan daar natuurlijk niet voor te springen; ik heb daar nog wat werk aan. Dat geldt zeker voor de tabaksector.

Collega Vandenbergh, u vraagt wanneer ik de cijfers over zwerfvuil verwacht. Normaal gezien zullen die beschikbaar zijn tegen eind 2020 en dan kunnen we ze eventueel bespreken in de commissie.

Collega Vandenbergh, u verwijst ook naar het federaal artikel. Ik citeer even uit het federaal regeerakkoord: "In overleg met de deelstaten en de betrokken sector wordt onderzocht of het incorporeren van een statiegeldregeling in de verpakkingsheffing wenselijk is." Ik denk dat u misschien wat te enthousiast bent. U beschouwt dat daarmee als beslist. Maar het gaat nog altijd over een Vlaamse bevoegdheid. Deze zin kan ook nog alle kanten uit. We moeten dus even afwachten wat men wilt.

In ieder geval wil ik in overleg gaan, ook met de Federale Regering, om te kijken wat ze bedoelen. Maar ik vraag natuurlijk wel dat iedereen zich binnen zijn of haar bevoegdheden houdt. Dat zou het leven veel aangenamer maken. Ik heb alvast aan mijn administratie gevraagd om hierover op ambtelijk niveau snel duidelijkheid te scheppen.

Hoever staat Fost Plus met de voorbereiding van een eventueel statiegeldsysteem? Naar mijn weten heeft Fost Plus geen extra stappen gezet richting statiegeld. Fost Plus is volop bezig met de uitrol van de uitgebreide blauwe zak en een versterking van het 'out of home'-beleid.

Een statiegeldsysteem zal niet in hun strategie voor de komende jaren zitten, gelet op de gemaakte afspraken. Zoals u aanhaalt, is de finale evaluatie van het doelbereik van het verpakkingsplan 2.0 gepland in 2023. Het is dus nog wat te vroeg om hier al op vooruit te lopen. Het is te hopen dat men goed op schema zit met de doelstellingen rond inzameling en recyclage. Ik krijg alvast geen signalen die dat tegenspreken.

De doelstelling van ons verpakkingsplan gaat veel verder. Het aandachtspunt hierbij is de doelstelling om 90 procent van de verpakkingen in te zamelen en te recyclen. Dit zal voor een deel bepaald worden door de exacte berekeningsmethode die nog moet worden vastgelegd. Zo moet nog concreet worden uitgeklaard of we de doelstelling per materiaalsoort apart bekijken en wat mag worden meegeteld als inzameling en recyclage. Hierover worden momenteel op Europees niveau rekenregels bepaald, die vervolgens ook moeten leiden tot een afspraak over de regels die we in dat kader gaan aannemen.

Ik ga uiteraard niet wachten tot eind 2023 om het verpakkingsplan te evalueren. Ik zeg hier niets nieuws, collega's, ik heb dat meermaals toegezegd. Op dit ogenblik werkt de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) aan een tussen-tijdse evaluatie van dat plan. Ik wil niet vooruitlopen op de resultaten. Ik denk dat we allemaal willen dat het zwerfvuil wordt aangepakt. Het middel daartoe is misschien wat verschillend. Ik denk dat er in bijna elke partij voor- en tegenstanders zijn van het statiegeldsysteem.

Het verpakkingsplan 2.0 staat voorop. We gaan bekijken hoe dat evolueert. De evaluatie is naar voren getrokken. Ik geef hier een signaal. Voor het overige verwijs ik naar de evaluatie eind dit jaar.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, hartelijk dank voor uw antwoord. U geeft aan dat u tussentijds zult evalueren, en dat die evaluatie naar voren wordt getrokken. Kunt u aangeven wanneer dat precies zal zijn?

Er staat inderdaad, zoals collega Vandenberghe al zei, een paragraaf in het federale regeerakkoord. Maar ook het Brusselse en Waalse regeerakkoord geven aan van plan te zijn om statiegeld in te voeren. Dat zal wellicht behandeld worden op de interregionale verpakkingscommissie. Wanneer komt die samen? Als alle andere partners statiegeld bepleiten, zult u dan bij uw standpunt blijven en weigeren om in te gaan op het vervroegd invoeren van statiegeld, ondanks het feit dat de andere regio's dat wel wensen te doen?

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, dank u voor uw antwoord. Het blijft in essentie een bevoegdheid van de gewesten. Wat in het federale regeerakkoord staat, is vooral een signaal en voor u een ruggensteun om werk te maken van het statiegeldsysteem. De voorbije jaren stond tijdens de debatten in de commissie vooral Open Vld op de rem, samen met nog een aantal anderen. Maar Open Vld zit nu ook in de federale regering. Dat is een kans, een opportuniteit, om dat duwtje in de rug te gebruiken.

Als uit de cijfers van 2018-2019 blijkt dat we onvoldoende vooruitgang creëren – en ik denk dat dat zo zal zijn –, dan moeten we niet naïef zijn: dan zal dat in 2020, 2021, 2022 en 2023 wellicht ook zo zijn. Nogmaals, ik heb ook in het afvalplan nog geen enkel alternatief gevonden dat in zijn totaliteit meer voordelen of resultaten oplevert dan statiegeld. Ook specialisten bevestigen dat. We moeten elkaar niets wijsmaken. We moeten ons niet altijd wegsteken achter het feit dat we in het regeerakkoord hebben afgesproken dat we tot 2023 zullen wachten. Maar, minister, we weten nu al dat de vooruitgang onvoldoende zal zijn. We zullen dat debat voeren als de cijfers van 2018 worden vrijgegeven. Minister, als de cijfers van 2019 onvoldoende zijn, bent u dan bereid om echt uw verantwoordelijkheid te nemen, om uw nek uit te steken en volop te gaan voor de invoering van het statiegeld? Zult u zich dan niet langer wegstoppen achter het regeerakkoord en zeggen dat u gaat wachten tot 2023 en tussentijds zult evalueren?

Ik denk dat er nu een momentum is, de kans van uw leven om die stap te zetten. Het zou u enorm sieren mocht u dat zelf aandurven, zodat Vlaanderen geen eiland is tussen allemaal landen en regio's die wel al statiegeld hebben ingevoerd. Dat is mijn vraag en mijn warme oproep.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Voorzitter, collega's, we moeten wel even ernstig blijven. We kunnen de minister niet verwijten dat ze zich verstopt achter het regeerakkoord. Als ze zich op andere terreinen niet aan het regeerakkoord zou houden, dan zou het kot te klein zijn. Het regeerakkoord is duidelijk, dat heb ik in mijn inleiding gezegd.

Minister, ik geef u gelijk als u aangeeft dat de petflessen onderdeel van het probleem zijn. Er zijn ook nog andere dingen, zoals sigarettenpeuken en mondmaskers, hoewel ik samen met iedereen hoop dat die mondmaskers in 2023 echt

niet meer in de afvalberg zullen zitten. Petflessen hebben hier toch een groot aandeel in en vormen uiteindelijk een groot volume.

We hebben inderdaad die evaluatie afgesproken. We krijgen vandaag een signaal dat ik toch een beetje onverwacht vond, namelijk van de drankproducenten zelf. Dat moeten we toch goed in het oog houden. Ik ben alleszins blij te horen dat u die evaluatie eventueel naar voren wilt schuiven. Dat zou dan best met de sector worden besproken. Mijn vraag is op dat vlak dezelfde als die van mevrouw Schauvliege: aan welke timing denkt u daarbij?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Ik heb een aantal bijkomende vragen voor de minister. Als de drankenproducenten hier voorstander van zijn omdat ze van gedacht veranderd zijn de laatste vijf jaar, dan kwam bij mij direct de vraag op: waarom? Zijn er andere maatregelen die hen daartoe gedreven hebben, bijvoorbeeld dat dit voor hen de goedkoopste oplossing is? Of het daarom de beste oplossing is, is nog maar de vraag.

Drankenproducenten kunnen daar dan wel in toestemmen, en er zullen misschien hier en daar producenten zijn die volledig recycleerbare verpakkingen hebben, maar in veel gevallen moet de handel het organiseren. Dat vergt een hele investering. Dan is de vraag of het die investering voor een bepaalde termijn waard is. Er kan misschien nog een betere oplossing zijn waarbij de drankenproducenten misschien iets meer inspanningen doen. Dat is wellicht een interessante vraag voor de minister.

Wat betreft het zwerfvuil volg ik de minister. Flessen zijn een onderdeel van dat zwerfvuil. Mevrouw Schauvliege geeft een buitenlandse studie aan, maar ik denk dat Vlamingen op dat vlak misschien toch anders zijn als ik zie wat er aan de open afritten van de autostrades en langs de grote wegen ligt. Hetzelfde geldt volgens mij voor de schoolgaande jeugd. Ik moet bijna elke dag lege drankverpakkingen van mijn oprit halen omdat ze die gewoon weggooien. Zij gaan voor die paar cent niet in het systeem meegaan. Ik zie ook andere mensen die niet mee zijn in hoe het hoort te zijn. In welke mate gaat sensibilisering dan ook mee zijn?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik ben heel blij dat ik van de collega's hoor 'als de cijfers dit of dat uitwijzen'. Daaruit kunnen we vaststellen dat we effectief gaan wachten tot die cijfers er zijn. Beslissingen gaan nemen voor we de resultaten hebben, lijkt me een beetje te gek.

In die studie werd aangehaald dat er nood is aan een performant collectiesysteem. Ik denk dat we het daar allemaal absoluut over eens zijn. Dat was een internationale studie. Als we bijvoorbeeld alleen nog maar naar Nederland gaan kijken: daar is het echt schrijnend. Ze doen daar amper aan bronsortering. Ze hebben het in Utrecht geprobeerd en meteen weer afgevoerd want men vond dat men dat de mensen niet kon laten doen. Er is geen vertrouwen in de mogelijkheid van mensen om te sorteren. We staan in Vlaanderen en in België mijlenver voor. Om daar dan een vergelijking tussen te maken, ligt heel lastig. Bovendien zie je dat de drankenproducenten in het buitenland groot voorstander van statiegeld zijn, maar bij ons niet. Dat komt omdat we hier effectief inzetten op sortering.

Ik ben het er wel mee eens dat we moeten afstappen van het dogmatische. We moeten nagaan wat het beste zou zijn, maar we moeten daarvoor wachten op de cijfers. Nu, we wachten niet gewoon op de cijfers, want vanaf januari is er de P+MD. OVAM zet ook verder in op de gescheiden ophaling. Ik begrijp van collega Vandenberghé dat het heel belangrijk is, en ik deel die mening. Ik ben er niet van

overtuigd dat statiegeld het antwoord zal zijn, maar ik laat me het wel graag toelichten.

Ik denk dat we voorlopig moeten zien wat de cijfers zeggen, wat de samenstelling van het zwerfvuil is. Zoals de collega's ook al aangaven, zal het niet de oplossing zijn voor al het zwerfvuil en zal het ook het gedrag van alle mensen niet bijstellen omdat die paar centen niet voor iedereen het verschil gaan maken. Om daar dan de grote heilige graal in te zien, durf ik te betwijfelen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil me graag even aansluiten bij deze vraag. Collega's, zwerfvuil heeft vele kanten. Sensibilisering is een basis voor deze uitdaging, dat is zeer duidelijk. We moeten daarop blijven inzetten.

Zwerfvuil bestaat uit diverse fracties. Minister, ik ben het met u eens dat we op alle fracties moeten inzetten. Het is ook wel duidelijk dat pet de grootste fractie is, ook in omvang. Als er vervuiling is in het straatbeeld, weten we dat het ook meer vuil aantrekt. We hebben er dus alle belang bij dat we inzetten op de diverse fracties en onder meer ook op de pet.

Minister, we hebben in het verleden hierover al debatten gevoerd en afspraken gemaakt om in overleg te gaan met de sector om na te gaan wat ze zelf kunnen doen, of ze de resultaten kunnen bereiken en of men moet overschakelen naar een inzamelsysteem met statiegeld.

Net als collega Schauvliege ben ik benieuwd naar de timing. Wanneer kan er een tussentijdse evaluatie komen?

Ik ben ook, zoals de collega's, verrast door de berichtgeving vanuit de sector zelf. Ik vraag me af of het ook niet een moment is om met de sector zelf rond te tafel te gaan zitten om minstens te horen hoe men er in Vlaanderen naar kijkt. U zegt dat u niet weet of Fost Plus aan bijstellingen denkt of aan een statiegeldsysteem werkt – ik kan me dat indenken –, maar als je zo'n berichten leest, denk ik dat het u toch ook moet triggeren om eens samen aan de tafel te gaan zitten, ook al zijn de cijfers er nog niet, om te zien wat dat voor Vlaanderen betekent en hoe we de verdere weg gaan afleggen.

Minister, hebt u samengezeten of zult u samenzitten om deze boodschap te bespreken?

Gweny De Vroe (Open Vld): Collega's, ik ga namens mijn fractie nog even een korte tussenkomst houden.

Minister, het klopt volledig dat zwerfvuil alle partijen irriteert – dat is duidelijk merkbaar in deze commissie. Wat belangrijk is, is dat we de recyclagegraad aanhouden en verbeteren en dat we de doelstellingen, die toch wel heel ambitieus zijn, halen. Bijvoorbeeld, 90 procent van de drankverpakkingen moeten tegen 2022 worden ingezameld en gerecycleerd. We moeten niet alleen naar de zwerfvuilproblematiek, maar naar de totale problematiek kijken.

De evaluatie was inderdaad voorzien voor 2023. Ik sta achter uw idee – en u hebt dat in het verleden ook al gezegd – om die tussentijdse evaluatie te vervroegen. Ik meende daarnet begrepen te hebben dat het al eind dit jaar zou zijn. Ik denk dat het een goede zaak is om die cijfers grondig te evalueren.

De P+MD-zak wordt in het voorjaar overal ingevoerd. Ik sprak daarnet over de recyclagedoelstelling van 90 procent voor drankverpakkingen, en ik denk dat die uitbreiding hierbij een grote rol kan spelen.

Minister, ik ben al heel lang vragende partij om de kauwgomsector en de tabaksindustrie te mobiliseren inzake de zwerfvuilproblematiek. Ik was net heel tevreden om u te horen zeggen dat ze aan het bewegen zijn, meer nog, dat u duidelijk hebt gezegd dat u volledige financiële verantwoordelijkheid van deze sectoren wilt. Zo heb ik dat toch begrepen. Ik denk dat dat een heel goede zaak is en ik kijk ernaar uit hoe u dit verder gaat uitrollen.

Last but not least: goed overleg met de federale collega's is belangrijk. Er is een evolutie geweest en ik denk dat het overleg grondig moet worden gevoerd. Ik kijk uit naar de berichtgeving wat dat betreft.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, ik denk dat we allemaal hetzelfde willen. Ik wil nog eens benadrukken, collega's, als u denkt dat ik mijn telefoon die dag niet heb opgenomen, dan hebt u het volledig mis. Voor alle duidelijkheid: ik heb dat dus wel gedaan. Je zou geen goede minister zijn als je het momentum niet zou gebruiken. Ik heb het onmiddellijk gedaan. Ik heb gezegd: "Ik noteer dat hier en ik ga ervan uit dat de Belgische drankenproducenten dit ook effectief zullen doen." Uit de reacties is echter gebleken dat het standpunt van de Belgische producenten niet gewijzigd is.

De cijfers van het zwerfvuil van 2019 krijgen we eind dit jaar. De evaluatie van het verpakkingsplan is voorzien eind 2023, maar ik ga ze naar voren trekken. De timing is volgend jaar, in 2021. Ik hoop dan op basis van die cijfers – ik weet niet wat ze gaan geven, sommige collega's hebben misschien een glazen bol – opnieuw met de producenten aan tafel te gaan zitten. Dan is er misschien ook een momentum om na te gaan hoever we staan.

In gidsland Noorwegen zien we dat verpakkingen 'on the go' – blikjes, energiedrank en kleine petflesjes – de laagste inzamelpercentages halen. Hoge inzamelfcijfers halen ze met verpakkingen die bij ons in de pmd-zak zitten.

Er is het verpakkingsplan 2.0. Men is aan het investeren en eenzelfde inzamel-systeem voor de blauwe zak aan het uitbreiden. Er komen ook nieuwe sorteerlijnen en er worden recyclagecentra gebouwd. Het zou niet verstandig zijn om nu te zeggen dat we naar een ander systeem gaan, vooraleer we de eerste cijfers hebben. Ik heb de evaluatie al naar voren geschoven; ik denk dat dat ook een moment is om na te gaan in welke evolutie we zitten.

Daarmee hebben we natuurlijk niet alles opgelost. Kauwgom en sigarettenpeuken zijn verschrikkelijk. Het is iets wat ik niet begrijp. Het is ongemanierd dat men dat op de grond gooit. Ook met die sector, zowel de tabakssector als de kauwgom-sector, ben ik in overleg, ook over hun bijdrage bij de opruim. Ze betalen veel te weinig. Het is schandalig dat ze de afgelopen jaren zo weinig hebben betaald terwijl de kost vanuit Vlaanderen, maar ook vanuit de lokale besturen, veel groter is. Ik ben nog niet klaar met die jongens. De gesprekken lopen verder.

Wat ook het middel zal zijn om het zwerfvuil aan te pakken, we moeten de kosten voor de kauwgom en de sigarettenpeuken helemaal verhalen op de sector zelf. Daarnaast is het ook een kwestie van opvoeding. Ik vind eigenlijk dat zowel lokale besturen als Vlaanderen veel investeren in campagnes, maar men leert het niet. Dat baart me zorgen: de nonchalance waarmee men die zaken op de grond gooit.

Maar ik denk dat we met zijn allen dat zwerfvuil wel willen aanpakken. Ik heb natuurlijk de afspraken die zijn vastgelegd in het verpakkingsplan en waarvoor men volop aan het investeren is.

Uiteraard zal ik in overleg gaan over het artikel in het federale regeerakkoord in verband met die mogelijke opportuniteit van die verpakkingshelling, want dat is me nog niet duidelijk. Daarom heb ik al aan de administratie gevraagd om op ambtelijk niveau duidelijkheid te krijgen en ik zal zelf ook in overleg gaan. Want elke opportuniteit die we krijgen, moeten we nemen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Het is uiteraard zo dat zwerfvuil ons na aan het hart ligt en dat het zwerfvuil niet alleen bestaat uit petflessen. We zijn het erover eens dat ze op dit moment de grootste fractie zijn en dat we al een hele stap vooruit zijn als we die kunnen aanpakken. Het is goed dat u ook op sigarettenpeuken en kauwgum inzet en op de andere fracties. Dat steunen we helemaal.

We zijn tevreden dat u de zwerfvuilcijfers zult gebruiken om in overleg te gaan met de sector. Dat is alvast een goede zaak. We zijn hoopvol. U gaat ook tussentijds evalueren. We hopen dat u niet gaat evalueren zonder daar acties aan te koppelen. Als zowel vanuit de sector als vanuit de andere regio's die vraag om statiegeld komt, hopen we dat u toch de moed zult hebben en het geweer van schouder zult veranderen, als blijkt dat het echt nodig is. Gezien de cijfers van de vorige jaren en de ervaringen die we nu hebben, denken we dat het absoluut niet beter zal zijn. Laten we hopen dat het wel zo is. We dringen er toch op aan dat u het statiegeld niet weggooit en wegzet als een onhaalbare kaart – dat bewijzen de ons omringende landen niet –, dat u dat ernstig meeneemt in de besprekingen met de sector na de evaluatie en nadat de cijfers over het zwerfvuil bekend zijn.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Ik wil eerst een rechtzetting tegenover collega Ceyssens. Ik verwijt de minister niets hoor, integendeel. Ik weet dat ze perfect onze partner kan zijn en we gaan haar steunen om stappen vooruit te zetten. Ik ben heel tevreden over het enthousiasme van de vandaag bevoegde minister, die inderdaad haar nek uitsteekt en zich er wil achter zetten. Ik bedoel dat heel erg positief. De sp.a-fractie gaat daaraan meewerken en dat kritisch blijven bekijken. Dat blijft een stokpaardje bij ons en ik weet ... (*onverstaanbaar*) ...

Het doet me ook heel veel deugd dat de mensen over de andere partijgrenzen heen heel erg bezorgd zijn over dat thema. Ik denk dat we daarin geen politieke spelletjes moeten spelen. Dat is ook zeker niet mijn bedoeling. Ik denk dat we allemaal hetzelfde doel willen bereiken: minder afval, minder kosten, noem maar op, en ook een vorm van opvoeding. Daar kan ik de minister ook gelijk in geven, dat het ook een stuk afhankelijk is van de opvoeding van de mensen. Maar het is een en-en-verhaal en ik denk dat we dat in deze commissie over alle partijgrenzen heen van dichtbij verder kunnen opvolgen en ons zeker niet uit elkaar mogen laten spelen, want dat heeft geen enkele zin, integendeel, en dan moeten we kijken welke beslissingen op korte, middellange of lange termijn genomen kunnen worden. Ik besef ook wel dat de minister zich moet houden aan het regeerakkoord, maar als we allemaal samen met alternatieven kunnen komen om het toch sneller te doen, denk ik dat dat alleen maar een vooruitgang voor de bevolking is.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Met die conclusie ben ik het helemaal eens, collega Vandenberghe. Ik ben tevreden vanwege twee zaken, minister. Ik ben in het parlement samen met de andere collega's altijd een vurig pleitbezorger van statiegeld geweest. Ik hoor u zeggen dat u de evaluatie naar voren schuift. Daar ben ik blij om.

U hebt zich terecht boos gemaakt over sigarettenpeuken en kauwgum, maar ik heb u die koppeling niet horen maken in verband met statiegeld. Dat vind ik jammer. Dat het probleem daarmee niet opgelost is, werd in het verleden al eens aangehaald om te zeggen: we moeten het statiegeld niet invoeren, want er is ook nog het probleem van de tabak en van de kauwgum. Ik heb u die koppeling niet horen maken. Ik vind dat we dat evenzeer moeten aanpakken, maar dat mag ons niet tegenhouden om het statiegeld vroeger in te voeren, als die kans er is. Dus ik ben tevreden met uw antwoord.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Taskforce Droogte – 53 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Mijn vraag gaat over de Blue Deal, het actieplan van de Vlaamse Regering om de droogteproblematiek in Vlaanderen aan te pakken en Vlaanderen mogelijk te 'vernatten'. De minister kondigde aan dat de Vlaamse Regering in een eerste fase maar liefst 75 miljoen euro vrij wil maken voor de uitvoering van het plan. De Blue Deal behelst zeventig concrete acties die Vlaanderen beter moet doen scoren op vlak van waterbeschikbaarheid. Op 21 september zaten wetenschappers, betrokkenen uit de watersector, provinciegouverneurs en de bevoegde Vlaamse ministers voor het eerst samen. Die Taskforce Droogte moet toezien op de concrete uitvoering van de Blue Deal.

De minister stelt dat er drie kernpunten zijn waaraan gewerkt moet worden. Ten eerste is er het creëren van meer natte natuur in Vlaanderen. Ten tweede moeten er grote infrastructuurwerken uitgevoerd worden in verband met infiltratie- en spaarbekkens. En ten derde moet de overheid een tandje bij steken in de bestrijding van bijvoorbeeld lekverliezen.

Wat werd er precies besproken op de eerste bijeenkomst van de Taskforce Droogte?

Is er tijdens de bijeenkomst gesproken over eventuele bijkomende stappen, niet vermeld in de Blue Deal, die nog genomen zouden kunnen worden? Indien ja, over welke stappen gaat het en betekent dit dat de eerste schijf van 75 miljoen euro nog opgetrokken moet worden?

De taskforce zal veelzijdig samengesteld zijn. Wat goed is voor de een, is daarom nog niet goed voor een ander. Over welke onderdelen van de Blue Deal bestaat onenigheid tussen de leden van de taskforce of misschien wel enigheid?

Met welke frequentie zal de taskforce bijeenkomen en op welke wijze zal de commissie op de hoogte gehouden worden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: We hebben een eerste vergadering gehad waar uiteraard een korte voorstellingsronde van de aanwezigen is geweest. Nadien hebben professoren Patrick Willems en Marijke Huysmans ter situering de droogteproblematiek in Vlaanderen kort geschetst. Daarna heeft mijn beleidsmedewerker Victor de hoofdlijnen van de Blue Deal toegelicht. Hij heeft dat heel goed gedaan. Ik zou het niet beter kunnen. Tot slot heeft Bernard De Potter als voorzitter van de

Droogtecommissie een aanpak voor de governance en de coördinatie van de uitvoering van de Blue Deal in de schoot van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid voorgesteld. Daarbij wordt ook in externe ondersteuning voor het programmamanagement voorzien.

Tot slot werd beslist om de samenstelling van de taskforce te vervolledigen met een vertegenwoordiger van de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP), omdat veel van de droogteproblematiek bij de gedeputeerden zit, net als met professor Patrick Meire van de Universiteit Antwerpen, gezien zijn expertise ter zake.

Wat betreft uw tweede vraag over welke stappen het gaat en of dat betekent dat de eerste schijf van 75 miljoen euro nog opgetrokken moet worden: eventuele bijkomende stappen zijn niet ter sprake gekomen tijdens de eerste bijeenkomst van de taskforce.

Bij de beslissing – voor alle duidelijkheid – over de Blue Deal voor de zomer is een eerste schijf van 75 miljoen euro vrijgemaakt voor de uitvoering van de Blue Deal: tachtig maatregelen gaande over heel wat sectoren – alle sectoren eigenlijk. Tijdens de begrotingsbesprekingen eind september in het kader van het relance-beleid is dat verder opgetrokken tot een half miljard euro. We hebben ongeveer een half miljard euro dat we zouden gebruiken om de Blue Deal uit te voeren. Dat zit verspreid bij verschillende ministers. Die zitten ook in die taskforce. Dat toont duidelijk de ambitie van de Vlaamse Regering inzake water en droogte aan.

De Blue Deal zet in op heel wat verschillende aspecten. Dat is ook nodig om de complexe problematiek aan te pakken. Er was vandaag ook een internationaal forum met 2500 online ... (*onverstaanbaar*) ... en met deskundigen over water-beheer. Ook daar heb ik de gelegenheid gehad om de Blue Deal in de verf te zetten.

Er zijn dus verschillende aspecten. U hebt er een aantal genoemd. U bent nog de nieuwe technologie, innovatie, het digitale enzovoort vergeten. Dat is ook zeer belangrijk in de aanpak van de problematiek.

De taskforce zal twee keer per jaar bijeenkomen. Dat neemt niet weg dat ik ook veel contact heb met de waterwetenschappers, die het vaak eens zijn over hoe we het moeten aanpakken. Ze hebben meestal wel dezelfde mening. De volgende bijeenkomst van de taskforce is gepland op 8 maart. Uiteraard kan de commissie beschikken over de verslagen van die bijeenkomsten. Ik zal het verslag en de presentaties van de eerste vergadering aan de commissie bezorgen en zal de verslagen in de toekomst altijd aan jullie overmaken.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Bedankt, minister, ook voor het doorsturen van die verslagen. Het is wel interessant om als commissie op de hoogte te blijven van de taskforce.

U spreekt over een frequentie van tweemaal per jaar. Ik neem aan dat er in de tussentijd toch ook nog wat studiewerk verricht wordt en dat er wat opdrachten doorgegeven worden, elke keer als de taskforce samenkomt.

Ik heb begrepen dat de net vernoemde professor Willems daaraan toegevoegd heeft om bijvoorbeeld de voortuinen en opritten te beperken: enkel en alleen voor de wagen, en voor de rest niet verhard en ontharden. Hij gaf aan dat dat al een eerste middel is.

Waar het vandaan komt, zal ons worst wezen. Het water en de droogte zijn er, dus we moeten daar iets aan doen, en liever morgen dan er nog een jaar mee te wachten. Er kunnen misschien nog een aantal voorstellen geformuleerd worden

vanuit de commissie aan de taskforce. Ik geef alleen maar aan: zet wat vaart achter die taskforce, zodat we daar de nodige resultaten uit kunnen halen.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Collega Pieters had het al over Patrick Willems, hoogleraar waterbeheer aan de KU Leuven. Hij gaf in Trends aan dat er 750 miljoen euro nodig zou zijn. Dat geld moet worden opgebracht door overheden, industrie, bouw en landbouw. In de Septemberverklaring wordt gesproken over een half miljard extra, wat fantastisch is. Wordt er voor de rest ook gekeken naar de inbreng vanuit industrie, bouw en landbouw, zoals voorgesteld? Of wordt er van hen geen financiële input verwacht, maar vooral samenwerking, die toch minstens even essentieel is?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, bedankt voor het antwoord. We zijn inderdaad blij met dat half miljard extra, zoals ook al in de Septemberverklaring te horen was.

Ik stel vast dat de taskforce twee keer per jaar samenkomt. Ik neem aan dat dat geen operationele vergadering is. Hoe gaat er beslist worden over de verdeling van die middelen? Is dat uw kabinet of uw administratie? Kunt u mij kort uitleggen wie de ultieme beslissing neemt? Misschien zult u zeggen dat u dat zult doen, maar ik had toch graag gehoord hoe dat proces in zijn werk gaat. Ik neem aan dat de taskforce voorstellen doet en dat er dan een beslissing moet komen. Maar hoe worden die middelen verdeeld? Wie neemt die ultieme beslissing?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik wil me kort aansluiten met een vraag die ik enkele weken geleden ook heb gesteld in het kader van de discussie over de Blue Deal. Er zijn inderdaad middelen en heel wat acties. Collega Danen had het over de verdeling van de middelen, maar mijn bezorgdheid gaat meer specifiek over de vraag welke acties nu eerst worden aangenomen en wanneer, en waar die middelen heel concreet worden ingezet. U gaf toen aan dat er een plan van aanpak in opmaak was en dat dat ons ook bezorgd zou kunnen worden. Hebben we daar ondertussen meer zicht op? Is er intussen een plan van aanpak met die verdeling? Of wanneer verwacht u dat en wanneer kan ons dat bezorgd worden?

Gweny De Vroe (Open Vld): Ik wil namens mijn fractie een gelijkaardige vraag stellen. Ik had u al eerder een vraag om uitleg over het concretiseren van die acties gesteld. Het antwoord was dat de Vlaamse Milieumaatschappij een uitvoeringstabel aan het opmaken was. Daarin zou duidelijk zijn welke verschillende acties geconcretiseerd zouden worden. Er zou onderling maximaal worden afgestemd en er zouden duidelijke afspraken over de verantwoordelijkheden worden gemaakt. Hoever staat het met die uitvoeringstabel? Is die afgewerkt of is die intussen al vergevorderd? Wat is de stand van zaken? Als die tabel is afgewerkt, kunnen wij die als parlement dan bekijken? Kunt u die dus met andere woorden aan ons allen overmaken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, jullie hebben vlak voor de zomer vanuit de commissie allerlei suggesties gedaan. Jullie kunnen zien dat bijna alles daarvan terugkomt in de Blue Deal. Voor alle duidelijkheid: de middelen zijn verdeeld. Het grootste deel zit bij mij omdat ik bevoegd ben voor de omgeving, een deel zit bij minister Crevits, een deel bij minister Peeters en een deel bij minister Somers. Er komen nu veel voorstellen binnen. Voor een aantal zaken hebben we al middelen

voorzien in de begroting, maar voor andere voorstellen komen die middelen uit de extra budgetten. De prioriteiten worden nu gemaakt. Het plan van aanpak is in opmaak. Ik hoop dat we daarmee rond zijn voor het einde van dit jaar, en dan kan ik dat aan de commissie overmaken.

De oefening wordt voorbereid binnen de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW), waarbij alle actoren betrokken worden. Als het plan van aanpak rond is, wil ik dat zeker met jullie overlopen, net als de voorstellen die vanuit de verschillende administraties zijn binnengekomen. In de Taskforce Droogte hebben zowel de professoren als de gouverneurs aangegeven dat we moeten inzetten op de voorstellen en projecten die het meest renderen. Dat is evident. Ik zal deze ook zeker opnieuw aan jullie voorleggen.

Mijnheer Pieters, ook de voortuinen staan in de Blue Deal. We zien dat heel wat gemeenten en steden daar al op een goede manier mee bezig zijn. Als we wat uniformiteit willen, moeten we dat ook vanuit Vlaanderen bekijken. Zoals de professor heel goed heeft uitgelegd, is het geen goed idee om heel je voortuin te verharderen. Je kunt ook waterdoorlatende materialen gebruiken. Op dat vlak staat men al redelijk ver. Er zijn heel wat innovatieve bedrijven die daarmee bezig zijn. Ik denk dan bijvoorbeeld aan waterdoorlatende klinkers. Dat is een kleine mental shift, maar dit zal in de toekomst voor de verharding wel veel verschil uitmaken.

Ik zal samen met minister Somers bekijken hoe we de onthardingsmiddelen bij de lokale besturen kunnen inzetten. Het gaat dan over het ontharden van grote oppervlaktes, zoals pleinen. We hebben hiervoor budgetten voor de lokale besturen. Vaak gaat het over cofinanciering. Wat wij hiervoor vrijmaken, komt vanuit de overheid, maar de private sector zal hiervoor ook middelen vrijmaken. Vijftig chemie- en farmaciebedrijven hebben intussen meegedeeld dat ze willen meewerken aan de Blue Deal.

Ik vind het dus goed dat dit hoog op de agenda staat en dat iedereen er in hoofd en hart van overtuigd is dat we daarmee aan de slag moeten gaan. We hebben geen excuus om het niet te doen. Het is ook een investering voor die sector. Er zijn bijvoorbeeld ook de grote infrastructuurwerken voor spaarbekkens, infiltratiebekkens enzovoort. Die zijn natuurlijk ook goed voor jobs in die bouwsector.

Er wordt, voor alle duidelijkheid, binnen de Blue Deal bekeken of Vlaamse regelgeving wenselijk is wat de voortuinen betreft. We zijn ook aan het bekijken hoe dat nu binnen de steden en gemeentes zit en hoe we dat Vlaams ook kunnen meenemen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, ik ben al heel tevreden dat u het zo hoog op de agenda zet. We zijn het daar commissiebreed over eens en zijn daarvoor te vinden, denk ik. U geeft aan dat de lokale besturen daar al verder mee zijn. Dat klopt, want je zit ook met de gemeentewegen. Ze hebben de bevoegdheid om dat ruimtelijk, qua omgeving, in te vullen. Voor de gewestwegen is uw collega echter verantwoordelijk. Er zijn bepaalde gradaties wat dat betreft, en daarvoor bestaat een andere wetgeving dan voor lokale wegen. Ik ondersteun uw initiatieven: maak dat er snel gevolg aan wordt gegeven, met concrete projecten en een concrete invulling hiervan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyssens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de installatie van de nieuwe Omgevingsraad – 70 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, onze Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu (VHRM) ondersteunt sinds 2009 de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement in het kader van het handhavingsbeleid betreffende de milieu-wetgeving en inzake de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO). Met het Vlaamse regeerakkoord en de beleidsnota Omgeving hebben we bepaald dat de VHRM wordt afgeschaft en dat zijn opdrachten zullen worden overgedragen naar andere instanties, zoals het Departement Omgeving, dat zich zal ontfemen over de uitvoerende taken, en de nieuwe Omgevingsraad. Die nieuwe Omgevingsraad zal bovendien de huidige strategische adviesraden SARO (Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed) en Minaraad (Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen) vervangen en adviezen uitbrengen complementair aan de werking van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV).

In uw antwoord op mijn schriftelijke vraag schreef u dat de nieuwe Omgevingsraad nog moet worden geïnstalleerd, maar dat de Vlaamse Regering op 17 juni 2020 al haar principiële goedkeuring gaf aan het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, wat betreft de opheffing van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu. Het doel is om in het najaar een volledige overname van die uitvoerende taken van de VHRM te bewerkstelligen. Die nieuwe Omgevingsraad neemt de beleidsadviserende taken van de VHRM over. Daarnaast wordt er een nieuw Omgevingshandhavingsforum opgericht, en zal het Departement Omgeving dat nieuwe forum ondersteunen.

Ik wil nog even de aandacht vestigen op de rapporteringen die de VHRM jaarlijks voor zijn rekening nam. Die zouden ook worden overgenomen door het Departement Omgeving. Zoals u aangaf in uw antwoord, zou dat slechts periodiek rapporteren, in het tweede en vijfde jaar van de regeerperiode. Zo'n periodieke rapportering zou misschien toch kunnen betekenen dat er in sommige casussen minder kort op de bal kan worden gespeeld.

Minister, welke stappen moet u nog zetten om die installatie van die nieuwe Omgevingsraad te kunnen bekrachtigen, en wanneer mogen we die verwachten?

Hoever staat het met de overname van de beleidsadviserende taken van de VHRM door de nieuwe Omgevingsraad? Wie neemt wat voor zijn rekening?

De Omgevingsraad zal ook moeten instaan voor de organisatie van het forum voor handhavers. Hoe ziet u dat? Op welke timing mikt u voor dat forum? Welke handvaten worden er ingebouwd, nu er niet meer jaarlijks en dus minder zichtbaar wordt gerapporteerd over de handhaving, om toch snel te kunnen ingrijpen indien nodig?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Ceyssens, dank u voor uw vraag. Wat de oprichting van de Omgevingsraad betreft, zal ik aan de beide voorzitters van Minaraad en SARO vragen mij input te bezorgen, en verdere medewerking met betrekking tot die nieuwe Omgevingsraad. Ik vind het belangrijk dat een dergelijke

reorganisatie ook wordt gedragen door het middenveld en de partners. Dit is een oefening die ik dit najaar nog wil opstarten.

Zoals bepaald in het voorontwerp van decreet tot opheffing van de VHRM, dat intussen voor een tweede keer principieel werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 9 oktober 2020, zal de Omgevingsraad advies uitbrengen over het omgevingshandavingsprogramma. Dit programma omvat de overkoepelende strategische en operationele beleidsdoelstellingen en beleidsprioriteiten voor een gewestelijk geïntegreerd en afgestemd omgevingshandavingsbeleid. In afwachting van een Omgevingsraad worden die taken opgenomen door SARO en de Minaraad. Het decreet voorziet ook in die mogelijkheid.

U verwijst terecht naar het voorontwerp van decreet tot opheffing van de VHRM, dat intussen dus voor een tweede keer principieel werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering. In dat voorontwerp is bepaald dat de Vlaamse Regering een netwerk- en kennisplatform voor de handhavingspartners organiseert, dat dienst doet als forum. Op dat forum wisselen ze informatie uit over hun taken en opdrachten en wordt de onderlinge kennisdeling gefaciliteerd om de stroomlijning van de handhaving te stimuleren. De strategische adviesraden en de toekomstige Omgevingsraad zijn daarin van belang, onder meer vanuit hun klankbordfunctie voor het middenveld. Momenteel worden reeds de nodige voorbereidingen getroffen om de organisatie van dit forum op te nemen en vorm te geven. Begin volgend jaar zou dit een feit moeten zijn.

Ten slotte wordt de periodieke rapportering meer afgestemd op de beleidscyclus en wordt ze ook meer gekoppeld aan het handhavingsprogramma. Meer bepaald omvat dit het opvolgen van de uitvoering en evaluatie van de overkoepelende strategische en operationele beleidsdoelstellingen, de beleidsprioriteiten en de individuele handhavingsprioriteiten. De cijfers op zich worden echter nog steeds jaarlijks opgevraagd en gepubliceerd, zodat op die manier een vinger aan de pols kan worden gehouden.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, dank u wel. Ik heb daar voorlopig geen bijkomende vragen over.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.